

KONGRE TURİZMİ İLE İLGİLİ HAZIRLANAN LİSANSÜSTÜ TEZLERİN BİBLİYOMETRİK PROFİLİ

BIBLIOMETRIC PROFILE OF POSTGRADUATE THESES ON CONGRESS TOURISM

Çağdaş PEKTAŞ¹, Sinem AYDIN²

ÖZET: Bu çalışmada, kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin çeşitli parametrelerle incelenerek bibliyometrik profilinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi'nin internet veri tabanında yer alan kongre turizmi ile ilgili 1997-2021 yılları arasındaki tezler taranmış ve bibliyometrik analiz tekniğiyle incelenmiştir. Tarama sonucunda 64 teze ulaşılmıştır. Erişime kapalı tezler ile konu dışında kalan tezler çıkarıldıktan sonra araştırma 40 tez üzerinden gerçekleştirilmiştir. Elde edilen veriler, Microsoft Excel programında analiz edilmiştir. Çalışma sonucunda; tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde olduğu, en çok tezin 2018-2021 yılları arasında hazırlandığı, tezlerin İstanbul Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi'nde yoğunlaştığı, Prof. Dr. unvanlı danışmanların diğer akademik unvanlara kıyasla daha fazla sayıda danışmanlık yaptığı belirlenmiştir. Tezlerin daha çok Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde, Turizm İşletmeciliği Ana bilim Dalında hazırlandığı tespit edilmiştir. Araştırma yöntemi olarak nicel araştırmaların ağırlıklı olduğu, veri toplama aracı olarak anketin kullanıldığı, örneklem grubunun ise en çok yöneticilerden oluştuğu saptanmıştır. Tezlerin çoğunun 101-200 sayfa arasında ve 4 anahtar kelime kullanılarak hazırlandığı tespit edilmiştir. Son olarak, yapılan bu çalışma kongre turizmi ile ilgili yapılacak olan araştırmalara ön bilgi vermesi açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik analiz, turizm, kongre turizmi, lisansüstü tez.

ABSTRACT: In this study, it is aimed to determine the bibliometric profile of the post graduate theses prepared on congress tourism by examining various parameters. In this direction, theses related to congress tourism in the internet database of the Council of Higher Education Thesis Center between the years 1997-2021 were scanned and examined with the bibliometric analysis technique. As a result of the search, 64 theses were reached. After removing the theses that are not accessible and the theses that are unrelated to the topic, the research was carried out over 40 theses. The obtained data were analyzed in Microsoft Excel program. In the results of study; Most of the theses are at the master's level, the most theses were prepared between 2018-2021, and theses were concentrated in Istanbul University and Gazi University. Professor Doctorit has been determined that titled counselors do more counseling than other academic titles. It has been determined that theses are mostly prepared in the Department of Tourism Management within the Institute of Social Sciences. It has been determined that quantitative research is predominant as a research method, survey is used as a data collection tool, and the sample group consists mostly of administrators. It was determined that most of the theses were prepared between 101-200 pages and using 4 keywords. Finally, this study is important in terms of giving preliminary information to the researches to be done about congress tourism.

Keywords: Bibliometric analysis, tourism, congress tourism, postgraduate thesis.

GİRİŞ

İnsanların, hayat standartlarındaki değişimlere paralel olarak tüketim alışkanlıklarında, yaşam tarzlarında ve davranışlarında birtakım değişimler meydana gelmektedir. Ortaya çıkan bu değişimler insanların tatil anlayışlarının ve talep ettikleri turistik ürünlerin de farklılaşmasına sebep olmaktadır. Böylece, değişiklik arayan yeni tip turistler oluşmakta bu da yeni turizm çeşitlerinin doğmasına neden olmaktadır. Bütün bu durumların ortak bir noktada birleşmesiyle alternatif turizm

¹ Doktora Öğrencisi, Necmettin Erbakan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Ana Bilim Dalı, Konya-Türkiye, pektascagdas22@gmail.com, ORCID ID: 0000-0003-0496-0183

² Bilim Uzmanı, Giresun Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İşletme Ana Bilim Dalı, Giresun-Türkiye, aydinsinem@gmail.com, ORCID ID: 0000-0002-6626-3466

meydana gelmektedir (Eryılmaz, 2011).

Alternatif turizm, insanların farklılaşan beklentilerini geleneksel turizm anlayışından ayırarak onları turizmin farklı türlerine yönlendirmektedir (Çeken, Dalgın & Çakır, 2012). Alternatif turizm, farklı turizm etkinlikleri ile insanların zaman geçirmesine olanak tanıyan ve turizm sektörünü mevsimsel özelliğinden kurtarıp yılın tüm zamanlarına yayılmasını sağlayan turizm anlayışı olarak tanımlanmaktadır (Şeyhanlıoğlu & Kınır, 2021). Üçüncü yaş turizmi, kültür turizmi, ekoturizm, inanç turizmi, golf turizmi, mağara turizmi, macera turizmi, kruvaziyer turizm, kış turizmi ve kongre turizmi alternatif turizm çeşitleri içerisinde yer almaktadır (Jovicic, 2016; Prince & Ioannides, 2017).

Kongre turizmi; insanların bilimsel/teknoloji alanında bilgi alışverişi yapmak amacıyla kongre, konferans, sempozyum gibi ortak toplanabildikleri organizasyonlarda bir araya gelmesiyle oluşan toplantılardır. Turizm sektörü içerisinde önem kazanan bu tür seyahatler, iş turizminin bir parçasıdır (Çakıcı, 2004). Kongreler ve toplantılar, düzenlendiği bölgeye maddi kazanç sağladığından dolayı turizm sektörü içerisinde önemli bir gelir kaynağı olarak görülmektedir (Opperman & Chon, 1997). Türkiye, kongre turizminde 2023 hedefleri doğrultusunda; çeşitli politikalar ile kongre ve fuar gibi etkinlikleri teşvik edecektir. Ayrıca, bu organizasyon içinde yer alan paydaşlarla bir araya gelinerek yeni projeler üretmeleri sağlanacak ve destek verilecektir. Kongrelerin İstanbul, İzmir ve Antalya illerinin dışında Gaziantep, Trabzon gibi illerde de yapılması için çeşitli planlamalar yapılmaktadır (Heper, 2015).

Yapılan bu çalışmanın amacı, kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin çeşitli parametreler doğrultusunda bibliyometrik profilinin çıkarılmasıdır. Böylece, bundan sonraki süreçte kongre turizmi ile ilgili çalışma yapacak olan araştırmacılara kolaylık sağlamak amaçlanmaktadır. Alan yazında bibliyometrik açıdan turizm ile ilgili birçok konunun (turizm pazarlaması, turizm rehberliği, turizm işletmeciliği, turizm ekonomisi, sağlık turizmi, kırsal turizm, gastronomi, yiyecek-içecek işletmeciliği, turizm coğrafyası) ele alındığı görülmektedir. Ancak, kongre turizmi ile ilgili böyle bir çalışmanın olmaması bu araştırmanın özgünlüğünü oluşturmaktadır. Dolayısıyla, çalışmadan elde edilecek olan bulguların kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin bilgi sunması açısından önemli olduğu görülmektedir. Ayrıca, bu çalışmanın ulusal alan yazındaki kongre turizmi ile ilgili eksikliği gidereceği düşünülmektedir.

Çalışma beş kısımdan oluşmaktadır. Giriş kısmında, çalışma ile ilgili genel bilgiler verilmiştir. İkinci kısımda, alternatif turizm ve kongre turizmi hakkında bilgiler verilmiştir. Çalışmanın üçüncü kısmında, araştırma yöntemi (amacı, önemi, veri toplama ve çözümleme tekniği, evren ve örnekleme, güvenilirliği) ile ilgili bilgiler yer almaktadır. Dördüncü kısımda, araştırma bulguları yer alırken beşinci kısımda ise sonuçlara ilişkin değerlendirme yapılmış ve önerilerde bulunulmuştur.

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Turizm sektörü, dünyada olup biten gelişmelerden ve değişimlerden kolayca etkilenen bir sektör olduğundan dolayı dinamik bir yapıya sahiptir (Keskin & Cansız, 2010). Turizm, insanların zihninde deniz, kum, güneş üçlüsü olarak yer edinmiştir. Ancak, turizm gelişime ve yeniliğe açık bir sektör konumunda olduğu için insanların değişen tatil anlayışlarına da kolayca uyum sağlayabilmektedir (Zengin, Öztürk & Salha, 2014). İnsanların tatil yapmadaki amaçları ve istekleri değişmeye başladığından dolayı turizmde çeşitlilikler meydana gelmektedir. Bu da alternatif turizm kavramını ortaya çıkarmaktadır (Yıldız & Kalağan, 2008).

Alternatif turizm, insanların daha farklı yerleri gezip görme ve daha farklı deneyimler yaşama isteğiyle ortaya çıkmıştır (Güllü & Yaşar, 2019). Alternatif turizm; alışlagelmiş tatil anlayışına değişik bir yön vererek, meydana gelen olumsuzlukları en aza indirmeyi amaçlayan ve turizmi tüm yıla yayarak dengeli bir gelir ortamı sağlamak amacıyla ve farklı turizm ürünlerinin oluşmasına neden olmuştur (Kozak & Bahçe, 2009). Geleneksel kitle turizmi ve şehir turizminin sebep olduğu

çevresel olumsuzlukların ortadan kaldırılarak yeni turistik ürünlerin ortaya konulmasıyla alternatif turizm çeşitleri meydana gelmiştir (Hacıoğlu & Avcıkurt, 2008, Ulusan & Batman, 2010, Isaac & Eid, 2019). Buna göre alternatif turizm çeşitleri; sürdürülebilir turizm, sağlık turizmi, kış turizmi, mağara turizmi, kültür turizmi, yayla turizmi, akarsu turizmi, inanç turizmi, ekoturizm, eğitim turizmi ve kongre turizmigibi farklı türleri içermektedir (Baytok, Pelit & Soybalı, 2017).

Kongre kelimesi, Latince'deki "Congressus" kelimesinden gelmekte ve toplantı yapma, buluşma gibi anlamlar ifade etmektedir (Aymankuy, 2003). İnsanların çok eskiden beri toplantı yaptıkları, fuar organizasyonlarına katıldıkları ve kongreler düzenledikleri bilinmektedir (Enes, 2013). Tarihte, yapılan ilk kongre tıp ve sağlık alanlarını konu almış ve 1681 yılında Roma şehrinde gerçekleştirilmiştir (Özen, 1986). İş adamlarından oluşan bir grup insan 1896 yılında Detroit şehrinde bir toplantıya katılmıştır. Burada, toplantı için buluşulan şehirlerin maddi anlamda o şehre katkı sağladığını fark etmişlerdir. Bu iş adamları daha sonra, tarihte ilk sayılabilecek olan toplantı bürosunu kurmuşlardır (Weber & Chon, 2002). Modern anlamda yapılan ilk kongre ise 1914 yılında Viyana şehrinde düzenlenmiştir. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra uçakların yaygın olarak kullanılmaya başlamasıyla sosyal, kültürel ve bilimsel kongrelerin düzenlenmesi kongre turizminin yaygın hale gelmesinde etkili olmuştur (Tavmergen & Aksakal, 2004).

Kongre turizmi; insanların sürekli olarak yaşadığı yerlerin dışına çıkıp, kendi uzmanlıkları ile ilgili konularda diğer uzman olan kişilerle bilimsel ya da iş toplantıları vasıtasıyla bir araya gelerek bilgi alışverişinde bulunmalıdır (Karasu, 1985). Bir başka tanıma göre kongre turizmi, esas amacı toplanmak ve bu toplantılarda bilgi paylaşmak olan insanların gerçekleştirdiği bir turizm çeşididir (Özen, 1986). Farklı bir tanıma göre ise kongre turizmi, insanların ortak bir konu üzerinde tartışmak, bilgi düzeylerini artırmak, kendi fikirlerini beyan etmek ve kendilerini geliştirebilmek için sürekli ikamet ettikleri yerlerin dışında başka bir yere yapmış oldukları seyahatler şeklinde tanımlanmaktadır (Arber, 2008).

Kongre turizmi hızlı bir biçimde büyüyen, gelişen ve yeniliklere açık olan bir sektör haline gelmiştir (Dragicevic, Stankov, Armenski & Stetic, 2011). Kongre turizmi, genel anlamda bilinen turizm çeşitlerinden farklılıklar göstermektedir. Kongre turizminde, toplantıların yapılacağı yerler büyük şehirlerde ve bunlara yakın yerlerde konumlanmaktadır. Kongre turizmi, belirli bir ayda veya mevsimde değil yılın her zamanında olabilmektedir (Aymankuy, 2003). Kongre turizmine katılanların normal bir turistten daha fazla harcadığı görülmektedir. Bu nedenle, turizme ekonomik açıdan katkı sağlayan bir turizm çeşididir (Lee & Josiam, 2004).

Kongre turizminin sağladığı birtakım yararlar bulunmaktadır. Bu yararlar; kongrenin düzenlendiği bölgeye ya da ülkeye döviz getirmesive etkinliğin düzenlendiği bölgenin reklamının yapılması, katılımcıların bilgi düzeylerinin artması, turizme canlılık katması, düzenlenen bölgedeki istihdama olumlu etki etmesi, şehirleşmeye olumlu yönde katkı sunması ve kongrenin düzenlenmesinde yer alan bütün paydaşların daha iyi hizmet sunmasına etki etmesi şeklinde sıralanabilir (Usta, 1993; Dallı, 1996; Pechlaner, Zeni & Raich, 2007; Jubayeva, 2013).

YÖNTEM

Bu çalışma ile 1997-2021 yılları arasında kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin çeşitli parametreler doğrultusunda incelenerek bibliyometrik profillerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Kongre turizmi ile ilgili alan yazının özelliklerinin ortaya konulması ve bu konuda çalışma yapacak olan araştırmacılara kolaylık sağlaması çalışmanın diğer bir amacıdır. Bununla beraber, yapılan bu çalışmanın güncel veriler sunması, ilgili alan yazındaki eksikliği gidermesi ve araştırmacılara yol göstermesi bakımından önemli olduğu düşünülmektedir.

Bir konunun özelliklerinin bilinmesi, o konuyla ilgili yapılmış çalışmaların irdelenmesi, araştırmacıların görüşlerinin ve fikirlerinin değerlendirilmesi ve konunun durumunun anlaşılması

akademik bakış açısından kabul gören bir yaklaşımdır. Böylece, ortaya çıkan sorunlara araştırmacılar tarafından çözüm önerileri getirilmesinin önü açılmaktadır. Ortaya çıkan çözüm önerileri, ilgili konunun ve bağlı olduğu bilim dalının gelişmesine yarar sağlamaktadır (İçöz & Kozak, 1999; Kozak, 2001; İnce, Gül & Bozyiğit, 2017).

Bibliyometrik analiz, birçok araştırmacı tarafından birçok farklı bilim dalında kullanılan bir analiz tekniğidir. Bibliyometrik analiz ile bilimsel anlamda yapılan araştırmaların yapılarını ve içeriğini tanımlayabilmek amaçlanmaktadır (Pendlebury, 2008). Bibliyometrik analiz; belirli bir alanda daha önceden yapılan araştırmaların derinlemesine incelenmesini sağlamak, ilgili alan yazının gelişmesine ve yenilenmesine olanak sağlamak, konunun alan yazındaki etkisini artırmayı amaçlamak ve niteliklerini belirleyerek konu hakkında daha fazla sayıda çalışma yapılmasına yardımcı olmak için kullanılan bir analiz tekniği şeklinde tanımlanmaktadır (Borgman & Furner, 2005; Palmer, Sese & Montano, 2005; Hall, 2011).

Yapılan bu çalışmada, tezlerin düzeyi, hazırlandığı yıl, hazırlandığı üniversite, danışman akademik unvanı, yayımlandığı enstitü, ana bilim dalı, sayfa sayısı, kullanılan anahtar kelime sayısı, araştırma yöntemi, veri toplama aracı ve örneklem grubu gibi parametreler analiz edilmiştir. Bu parametreleri belirleyebilmek için daha önceden yapılmış olan çalışmalardan (Özel & Kozak, 2012; Alımanoğlu & Ayazlar, 2017; Sünnetçioğlu, Yalçinkaya, Olcay & Mercan, 2017; Şahin, Akdağ, Çakıcı & Onur, 2018; Akkaşoğlu, Akyol, Ulama & Zengin, 2019; Aydın ve Aksöz, 2019; Çelik, 2019; Polat Üzümcü, 2019; Albayrak ve Tüzünkan, 2020; Bahçeci ve Yılmaz, 2020) yararlanılmıştır.

Çalışmada incelenen tezler Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi'nin (YÖKTEZ) internet veri tabanından elde edilmiştir. Tezler taranırken tarama terimi kısmına "kongre turizmi" terimi yazılmıştır. Bununla beraber, aranacak alan, izin durumu ve tez türü kısımlarında tümü seçeneği seçilmiş ve tarama yapılmıştır. Tarama sonucunda toplam 64 teze ulaşılmıştır. Daha sonra izin durumu kısmında iznili seçeneği seçilmiş ve tekrar tarama yapılmıştır. Buna göre, 12 tezin izinsiz olduğu görülmüştür. İznili olan 52 tezin başlıkları ve içeriği incelemiştir. Bunun sonucunda, 12 tezin kongre turizmi ile ilgili olması ve farklı konuları barındırdığı görülmüştür. Bu durumun, araştırmanın amacına uygun olmaması nedeniyle ve araştırmaya dâhil edilirse farklı sonuçlar ortaya çıkacağından dolayı incelemeye alınmamıştır. Böylece araştırma 40 tez üzerinden yürütülmüştür. Tezler 01.05.2021-29.05.2021 tarihleri arasında kontrol edilmiş ve bir değişikliğin olmadığı görülmüştür. Buna göre, elde edilen veriler Microsoft Excel 2013 programında analiz edilmiş ve frekans ile yüzde dağılımları şeklinde sunulmuştur. Çalışmanın amacı doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranmıştır.

- 1.Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin düzeyleri nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 2.Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezler yıllara göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 3.Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezler üniversitelere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 4.Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin danışman akademik unvanlarına nasıl bir dağılım göstermektedir?
- 5.Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezler enstitülere göre nasıl bir dağılım göstermektedir?
6. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezler ana bilim dallarına göre nasıl dağılım göstermektedir?
7. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezler sayfa sayılarına göre nasıl bir dağılım

göstermektedir?

8. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezler anahtar kelime sayılarına göre nasıl bir dağılım göstermektedir?

9. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerde kullanılan araştırma yöntemleri nasıl bir dağılım göstermektedir?

10. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerde kullanılan veri toplama araçları nasıl bir dağılım göstermektedir?

11. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerde tercih edilen örneklem grupları nasıl bir dağılım göstermektedir?

BULGULAR

Çalışmanın bu kısmında kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin düzeyi, hazırlandığı yıl, hazırlandığı üniversite, danışman akademik unvanı, yayınlandığı enstitü, anabilim dalı, sayfa sayısı, kullanılan anahtar kelime sayısı, araştırma yöntemi, veri toplama aracı ve örneklem grubu ile ilgili bilgiler tablolar halinde gösterilmiştir. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin düzeyleri ile ilgili bilgiler aşağıda Tablo 1’de sunulmuştur.

Tablo 1. Lisansüstü Tezlerin Düzeylerine İlişkin Bulgular

Tez Düzeyi	f	%
Yüksek Lisans	35	87,5
Doktora	5	12,5
Toplam	40	100,0

Tablo 1’e göre; kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin %87,5’i yüksek lisans düzeyinde %12,5’i doktora düzeyinde hazırlanmıştır. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin hazırlandığı yıllar ile ilgili bilgiler aşağıda Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Lisansüstü Tezlerin Hazırlandığı Yıllara İlişkin Bulgular

Yıl	f	%
1997-2000	5	12,5
2001-2004	3	7,5
2005-2008	5	12,5
2009-2013	8	20,0
2014-2017	8	20,0
2018-2021	11	27,5
Toplam	40	100,0

Tablo 2’ye göre; kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin %27,5’i 2018-2021 yılları arasında, %20’si 2014-2017 yılları arasında, %20’si 2009-2013 yılları arasında, %12,5’i 2005-2008 yılları arasında, %12,5’i 1997-2000 yılları arasında ve %7,5’i 2001-2004 yılları arasında hazırlanmıştır. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin hazırlandığı üniversiteler ile ilgili bilgiler aşağıda Tablo 3’te sunulmuştur.

Tablo 3. Lisansüstü Tezlerin Hazırlandığı Üniversitelere İlişkin Bulgular

Üniversite	f	%	Üniversite	f	%
İstanbul Ü.	7	17,5	Çanakkale Onsekiz Mart Ü.	1	2,5
Gazi Ü.	5	12,5	Balıkesir Ü.	1	2,5
Akdeniz Ü.	3	7,5	İstanbul Ticaret Ü.	1	2,5
Dokuz Eylül Ü.	3	7,5	İstanbul Teknik Ü.	1	2,5

Sakarya Ü.	3	7,5	Orta Doğu Teknik Ü.	1	2,5
Mersin Ü.	2	5,0	Gaziantep Ü.	1	2,5
Nevşehir Hacı Bektaş Veli Ü.	2	5,0	Süleyman Demirel	1	2,5
Karabük Ü.	2	5,0	Bursa Uludağ	1	2,5
Beykent Ü.	2	5,0	Muğla Sıtkı Koçman Ü.	1	2,5
Selçuk Ü.	2	5,0	Toplam	40	100,0

Tablo 3'e göre; kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin %17,5'i İstanbul Üniversitesi, %12,5'i Gazi Üniversitesi, %7,5'i Akdeniz Üniversitesi, %7,5'i Dokuz Eylül Üniversitesi, %7,5'i Sakarya Üniversitesi'nde hazırlanmıştır. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin danışman akademik unvanları ile ilgili bilgiler aşağıda Tablo 4'te sunulmuştur.

Tablo 4. Lisansüstü Tezlerin Danışman Akademik Unvanlarına İlişkin Bulgular

Danışma Unvan	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Prof. Dr.	17	48,6	4	80,0	21	52,5
Doç. Dr.	9	25,7	1	20,0	10	25,0
Dr. Öğr. Üyesi	9	25,7	--	--	9	22,5
Toplam	35	100,0	5	100,0	40	100,0

Tablo 4'e göre; kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin %52,5'inde Prof. Dr. unvanlı, %25'inde Doç. Dr. unvanlı ve %22,5'inde ise Dr. Öğr. Üyesi unvanlı akademisyenlerin danışmanlık yaptığı görülmektedir. Ayrıca, yüksek lisans düzeyindeki tezlerin %48,6'sında Prof. Dr. unvanlı, %25,7'sinde Doç. Dr. unvanlı ve %25,7'sinde Dr. Öğr. Üyesi unvanlı akademisyenler; doktora düzeyindeki tezlerin %80'inde Prof. Dr. unvanlı ve %20'sinde Doç. Dr. unvanlı akademisyenler danışmanlık yapmıştır. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin yayımlandığı enstitüler ile ilgili bilgiler aşağıda Tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Lisansüstü Tezlerin Yayımlandığı Enstitülere İlişkin Bulgular

Enstitü	<i>f</i>	%
Sosyal Bilimler Enstitüsü	35	87,5
Fen Bilimleri Enstitüsü	4	10,0
Eğitim Bilimleri Enstitüsü	1	2,5
Toplam	40	100,0

Tablo 5'e göre; kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin %87,5'i sosyal bilimler enstitüsü, %10'u fen bilimleri enstitüsü ve %2,5'i eğitim bilimleri enstitüsü bünyesinde hazırlanmıştır. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin ana bilim dalları ile ilgili bilgiler aşağıda Tablo 6'da sunulmuştur.

Tablo 6. Lisansüstü Tezlerin Yayımlanmış Dolduğu Ana Bilim Dallarına İlişkin Bulgular

Ana Bilim Dalı	<i>f</i>	%
Turizm İşletmeciliği	20	50,0
İşletme	6	15,0
Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik	5	12,5
İktisat	2	5,0
Mimarlık	2	5,0
Şehir ve Bölge Planlama	2	5,0
İşletme Yönetimi ve Organizasyon	1	2,5

Turizm	1	2,5
Coğrafya	1	2,5
Toplam	40	100,0

Tablo 6'ya göre; kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin %50'si turizm işletmeciliği ana bilim dalında, %15'i işletme ana bilim dalında, %12,5'i turizm işletmeciliği ve otelcilik ana bilim dalında hazırlanmıştır. Ayrıca, tezlerin %5'i iktisat ana bilim dalında, %5'i mimarlık ana bilim dalında ve %5'i şehir ve bölge planlama ana bilim dalında hazırlanmıştır. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin sayfa sayıları ile ilgili bilgiler aşağıda Tablo 7'de sunulmuştur.

Tablo 7. Lisansüstü Tezlerin Sayfa Sayılarına İlişkin Bulgular

Sayfa Sayısı	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
100 sayfa ve altı	6	17,1	--	--	6	15,0
101-200 sayfa arası	25	71,4	1	20,0	26	65,0
201-300 sayfa arası	3	8,6	3	60,0	6	15,0
301 sayfa ve üstü	1	2,9	1	20,0	2	5,0
Toplam	35	100,0	5	100,0	71	100,0

Tablo 7'ye göre; kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin %65'i 101-200 sayfa arasında, %15'i 100 sayfa ve altında, %15'i 201-300 sayfa arasında ve %5'i 301 sayfa ve üzerinde hazırlanmıştır. Ayrıca, yüksek lisans düzeyindeki tezlerin %71,4'ü 101-200 sayfa arasında, %17,1'i 100 sayfa ve altında, %8,6'sı 201-300 sayfa arasında ve %2,9'u 301 sayfa ve üzerinde hazırlanmıştır. Doktora düzeyindeki tezlerin ise %60'ı 201-300 sayfa arasında, %20'si 101-200 sayfa arasında ve %20'si 301 sayfa ve üzerinde hazırlanmıştır. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerde kullanılan anahtar kelime sayıları ile ilgili bilgiler aşağıda Tablo 8'de sunulmuştur.

Tablo 8. Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Anahtar Kelime Sayılarına İlişkin Bulgular

Anahtar Kelime Sayısı	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
3 ve altı kelime	7	20,0	--	--	7	17,5
4 kelime	12	34,3	1	20,0	13	32,5
5 kelime	2	5,7	--	--	2	5,0
6 kelime	2	5,7	--	--	2	5,0
7 ve üzeri kelime	2	5,7	1	20,0	3	7,5
Belirsiz	10	28,6	3	60,0	13	32,5
Toplam	35	100,0	5	100,0	40	100,0

Tablo 8'e göre; kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin %32,5'inde anahtar kelime sayısı belirsizken, %32,5'inde 4 anahtar kelime, %17,5'inde 3 ve altı anahtar kelime kullanılmıştır. Ayrıca, yüksek lisans düzeyindeki tezlerin %34,3'ünde 4 anahtar kelime, %28,6'sında anahtar kelime sayısı belirsiz ve %20'sinde 3 ve altında anahtar kelime kullanılmıştır. Doktora düzeyindeki tezlerin %60'ında anahtar kelime sayısı belirsiz, %20'sinde 4 anahtar kelime ve %20'sinde 7 ve üzerinde anahtar kelime kullanılmıştır. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerde kullanılan araştırma yöntemi ile ilgili bilgiler aşağıda Tablo 9'da sunulmuştur.

Tablo 9. Lisansüstü Tezlerde Kullanılan Araştırma Yöntemine İlişkin Bulgular

Araştırma Yöntemi	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Nicel	22	62,9	4	80,0	26	65,0
Nitel	13	37,1	1	20,0	14	35,0
Karma	--	--	--	--	--	--
Toplam	35	100,0	5	100,0	40	100,0

Tablo 9'a göre; kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin %65'inde nicel araştırma yöntemi, %35'inde nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Ayrıca yüksek lisans düzeyindeki tezlerin %62,9'unda nicel araştırma yöntemi, %37,1'inde ise nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Doktora düzeyindeki tezlerin ise %80'inde nicel araştırma yöntemi, %20'sinde nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin veri toplama araçları ile ilgili bilgiler aşağıda Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Lisansüstü Tezlerin Veri Toplama Araçlarına İlişkin Bulgular

Veri Toplama Aracı	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Anket	22	62,8	4	80,0	26	65,0
Literatür Taraması	10	28,6	--	--	10	25,0
Mülakat	3	8,6	1	20,0	4	10,0
Toplam	35	100,0	5	100,0	40	100,0

Tablo 10'a göre; kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin %65'inde veri toplama aracı olarak anket, %25'inde literatür taraması ve %10'unda mülakat tekniği kullanılmıştır. Ayrıca, yüksek lisans düzeyinde tezlerin %62,8'inde veri toplama aracı olarak anket, %28,6'sında literatür taraması ve %8,6'sında mülakat tekniği kullanılmıştır. Doktora düzeyindeki tezlerin ise %80'inde veri toplama aracı olarak anket ve %20'sinde mülakat tekniği kullanılmıştır. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerde tercih edilen örneklem grupları ile ilgili bilgiler aşağıda Tablo 11'de sunulmuştur.

Tablo 11. Lisansüstü Tezlerde Tercih Edilen Örneklem Gruplarına İlişkin Bulgular

Örneklem Grubu	Yüksek Lisans		Doktora		Toplam	
	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%	<i>f</i>	%
Yöneticiler	6	17,1	3	60,0	9	22,5
Seyahat Acenteleri	8	22,9	--	--	8	20,0
Kongre Katılımcıları	6	17,1	--	--	6	15,0
İstatistikî Veriler	5	14,3	--	--	5	12,5
Belirsiz	4	11,4	--	--	4	10,0
Akademisyenler	2	5,7	1	20,0	3	7,5
Yöneticiler+Çalışanlar	3	8,6	--	--	3	7,5
Delegeler	1	2,9	1	20,0	2	5,0
Toplam	35	100,0	5	100,0	40	100,0

Tablo 11'e göre; kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin %22,5'inde yöneticiler, %20'sinde seyahat acenteleri, %15'inde kongre katılımcıları, %12,5'inde istatistikî veriler örneklem grubu olarak tercih edilmiştir. Ayrıca, yüksek lisans düzeyindeki tezlerin %22,9'unda seyahat acenteleri, %17,1'inde yöneticiler ve %17,1'inde kongre katılımcıları örneklem olarak seçilmiştir. Doktora düzeyindeki tezlerin ise %60'ında yöneticiler, %20'sinde akademisyenler ve %20'sinde delegeler örneklem grubu olarak seçilmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Ulusal alan yazındaki kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin analiz edildiği bu çalışmada, kongre turizmi ile ilgili alan yazının gelişmesine katkı sağlanması ve genel profilinin ortaya konulması amaçlanmıştır. Araştırma sonuçlarına göre, kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin ağırlıklı olarak yüksek lisans düzeyinde olduğu belirlenmiştir.

Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi'nin internet veri tabanında "kongre turizmi" anahtar kelimesi ile taranan tezlerde, hazırlanan ilk tezin 1994 yılına ait olduğu görülmüştür. Ancak, bu tezin erişime kapalı olması nedeniyle araştırmaya dâhil edilmemiştir. Kongre turizmi ile ilgili YÖK Tez'de yer alan ve erişime açık olan ilk tez 1997 yılında hazırlanmıştır. Kongre turizmi ile ilgili en çok tez 2018-2021 yılları arasında hazırlanmıştır. Bununla beraber, hem erişime açık hem de erişime kapalı tezlere bakıldığında ise en çok tezin 1992-2000 yılları arasında hazırlandığı görülmüştür. Buna göre, 1990'lı yıllarda ve günümüze yaklaşan yıllarda yoğunlaşan bu konunun, arada kalan yıllarda ise neden daha az sayıda çalışıldığı araştırmacıların dikkatine sunulmaktadır.

Araştırma kapsamındaki tezlerin hazırlandığı üniversiteler incelendiğinde, en çok tezin İstanbul Üniversitesi'nde daha sonra ise Gazi Üniversitesi'nde hazırlandığı ortaya çıkmıştır. Bunları sırasıyla; Akdeniz Üniversitesi, Dokuz Eylül Üniversitesi ve Sakarya Üniversitesi izlemektedir. İstanbul Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi'nin köklü bir geçmişe sahip olmaları ve turizm eğitiminin verildiği ilk kurumlar olmaları dolayısıyla böyle bir farklılığın olduğu düşünülmektedir.

Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezler en çok Prof. Dr. unvanlı öğretim üyelerinin danışmanlık yaptığı görülmüştür. Bu durum, yüksek lisans düzeyinde ve doktora düzeyinde ayrı ayrı incelendiğinde yine Prof. Dr. unvanlı öğretim üyelerinin daha çok olduğu görülmüştür. Bu sonucun, en çok tezin hazırlandığı üniversitelerin sonuçlarıyla örtüştüğü söylenebilir. Çünkü yukarıda belirtilen üniversitelerin, turizm eğitiminin verildiği ilk kurumlar olması nedeniyle burada akademisyenlik yapan öğretim üyelerinin de turizm alanındaki ilk profesörler olduğu düşünülmektedir.

Lisansüstü tezlerin çok büyük bir çoğunluğunun sosyal bilimler enstitüsü bünyesinde hazırlandığı görülmektedir. Ayrıca, fen bilimleri enstitüsü bünyesinde de turizm konusunun çalışıldığı belirlenmiştir. Fen bilimleri enstitüsü bünyesinde hazırlanan tezlerde genel olarak, kongre turizminde öne çıkan şehirler ve bu şehirlerdeki kongre merkezlerinin özellikleri üzerinde durulmuştur. Ayrıca, kongrelerin düzenlendiği alanların tasarımları ve katılımcı açısından nasıl değerlendirildiği ön plana çıkmaktadır. Araştırma kapsamında elde edilen bir diğer sonuç, hazırlanan tezlerin yarısının turizm işletmeciliği ana bilim dalında hazırlanmış olmasıdır. Bunu sırasıyla; İşletme ana bilim dalı ve turizm ve otel işletmeciliği ana bilim dalı izlemektedir. Turizmin, az sayıda da olsa mimarlık, şehir ve bölge planlama ve coğrafya ana bilim dallarına da entegre olduğu görülmektedir. Turizmin multidisipliner bir alan olması sebebiyle böyle bir sonucun ortaya çıktığı söylenebilir.

Araştırma sonuçlarına göre, hazırlanan tezlerin yarısından fazlasının 101-200 sayfa aralığında olduğu görülmektedir. Bu durum, yüksek lisans düzeyindeki tezlerde de aynıdır. Ancak, doktora düzeyindeki tezler bakıldığında sayfa sayılarının arttığı görülmüştür. Bu sonuç, doktora düzeyindeki tezlerde daha kapsamlı çalışmaların yapıldığını göstermektedir. Kongre turizmi ile ilgili hazırlanan tezlerde en çok dört anahtar kelime kullanılmıştır. Ayrıca, anahtar kelime kullanılmayan tezlerin sayısının da azımsanmayacak düzeyde olduğu görülmüştür.

Araştırma kapsamında incelenen tezlerde, araştırma yöntemi seçiminde ağırlıklı olarak nicel araştırmaların tercih edildiği görülmüştür. Nicel araştırma yönteminde veri toplarken en fazla anket tekniğinden yararlanılmaktadır. Bu doğrultuda anket tekniğinde, evreni temsil edebilen örnekleme yapılması, geri dönüş oranının yeterli olması ve verilerin bilgisayar destekli programlar aracılığıyla analiz edilmesi göz önüne alındığında bu yöntemin daha fazla tercih edildiği düşünülmektedir.

Bununla birlikte, veri toplama araçlarına bakıldığında en çok anket tekniğinin kullanıldığı görülmektedir. Bu nedenle, bu iki sonuç birbirini doğrular niteliktedir.

Lisansüstü tez hazırlayan araştırmacıların doğru örneklem seçmesi hem araştırmanın niteliği hem de güvenilirliği açısından önemlidir. Çalışma kapsamında değerlendirilen yüksek lisans düzeyindeki tezlerde örneklem grubu olarak en fazla seyahat acentelerinin tercih edildiği ve bunu sırasıyla; yöneticilerin, kongre katılımcılarının ve diğer örneklem gruplarının izlediği görülmüştür. Doktora düzeyindeki tezlerde ise ağırlıklı olarak yöneticiler örneklem grubu olarak tercih edilmiştir. Ortaya çıkan bu sonuca göre; kongre turizmi konusu ile örneklem gruplarının birbiri ile uyumlu olduğu söylenebilir. Ayrıca, örneklem gruplarının ağırlıklı olarak yöneticiler, seyahat acenteleri ve kongre katılımcılarından oluşması nicel araştırma yöntemlerinin daha fazla kullanıldığını doğrulayan bir sonuçtur.

Yapılan bu çalışma, alternatif turizm türlerinden biri olan kongre turizmi ile ilgili hazırlanan lisansüstü tezlerin incelenmesiyle sınırlandırılmıştır. Ayrıca, çalışmada analiz edilen tezlerin sadece YÖKTEZ'in internet veri tabanındaki tezlerden elde edilmesi araştırmanın bir diğer sınırlılığını oluşturmaktadır. Sonuç olarak, kongre turizmi yeniliğe açık olan ve maddi açıdan ekonomiye gelir sağlayan önemli bir turizm türü olarak görülmektedir. Bu nedenle son yıllarda fazlaca üzerinde çalışılmaya başlanmıştır. Kongre turizmi ile ilgilibibliyometrik açıdan çalışacak olan araştırmacılara, bu konuda yazılmış olan makalelerin ve bildirilerin de incelenmesi önerilebilir. Çünkü kongre turizmi ile ilgili daha önce yapılmış bibliyometrik bir çalışmanın olmaması ve bu çalışmada lisansüstü tezlerin ele alınması makale ve bildiri incelemelerini değerli hale getirecektir. Ayrıca, kongre turizmi ile ilgili çalışacak olan araştırmacılara, farklı parametreleri de (konu, örneklem sayısı, kaynakça sayısı, kaynakça türü) analiz içine katarak daha derin bir inceleme yapmaları önerilebilir. Böylelikle, kongre turizmi ile ilgili gerek tez, gerek makale gerekse de bildiri hazırlayacak olan araştırmacıların eksik olan yönleri daha net görmeleri sağlanabilir.

KAYNAKÇA

- Akkaşoğlu, S., Akyol, C., Ulama, Ş. & Zengin, B. (2019). Tarım turizmine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(2), 1193-1218.
- Albayrak, A. & Tüzünkan, D. (2020). Kırsal turizm ve türlerine yönelik hazırlanan lisansüstü tezlerin bibliyometrik analizi. *Turkish Studies-Social*, 15(1), 845-859.
- Alımanoğlu, Ç. & Ayazlar, G. (2017). Türkiye'de kırsal turizm konulu lisansüstü tez çalışmaları üzerine bibliyometrik bir inceleme (2003-2016). *International Rural Tourism and Development Journal*, 1(1), 6-12.
- Arber, E. (2008). Türkiye'de kongre turizminin sorunları ve çözüm önerilerine yönelik bir alan araştırması. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Aydın, B. & Aksöz, E. O. (2019). Destinasyon alanında yayınlanmış lisansüstü tezlerin bibliyometrik profili. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 7(1), 615-636.
- Aymankuy, Y. (2003). *Kongre turizmi ve fuar organizasyonları*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Bahçeci, V. & Yılmaz, Ö. D. (2020). Ulusal deniz turizmi sempozyumlarında sunulan bildirilerin bibliyometrik analizi [Özel sayı]. *Denizcilik Fakültesi Dergisi*, 85-102.
- Baytok, A., Pelit, E. & Soybalı, H. H. (2017). Alternatif turizm mi turizmde çekicilik mi? Kavramsal bir değerlendirme [Özel sayı 4], *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi (ERZSOSDE)*, 1-14.
- Borgman, C. L. & Furner, J. (2005). Scholarly communication and bibliometrics. *Annual Review of Information Science and Technology*, (36), 2-72.
- Çakıcı, A. C. (2004). *Toplantı yönetimi: Kongre, konferans, seminer ve fuar organizasyonu*, Ankara: Detay Yayıncılık.
- Çeken, H., Dalgın, T. & Çakır, N. (2012). Bir alternatif turizm türü olarak kırsal turizmin gelişimini etkileyen faktörler ve kırsal turizmin etkileri. *Uluslararası Sosyal ve Ekonomik Bilimler Dergisi*, 2(2), 11-16.
- Çelik, S. (2019). Turizm alanında liderlik konusu ile ilgili hazırlanmış tezlere yönelik bibliyometrik bir analiz. *Journal*

of *Academic Value Studies*, 5(4), 516-527.

- Dallı, Ö. (1996). *Kongre turizmi ile ilgili istatistikler*, İstanbul: Turgev Yayınları.
- Dragicevic V., Stankov U., Armenski T. & Stetic S. (2011). Evaluation of congress performance and congress attendees' satisfaction - A case study of Novisad (Serbia). *Tourism and Hospitality Management*, 17(1), 67-78.
- Enes, K. (2013). Ankara'nın kongre turizmi potansiyeli. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Eryılmaz, B. (2011). Alternatif turizm çeşidi olarak Samsun'da kongre turizmi olanaklarının değerlendirilmesi. *Samsun Sempozyumu*, Samsun, 1-13.
- Güllü, K. & Yaşar, M. (2019). Yerel halkın alternatif turizm potansiyeli algılaması: Elazığ örneği, *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi XLVII*, 2, 107-126.
- Hacıoğlu, N. & Avcıkurt C. (2008), *Turistik ürün çeşitlendirmesi*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Hall, C. M. (2011). Publish or perish? Bibliometric analysis, journal ranking and the assessment of research quality in tourism. *Tourism Management*, 32(1), 16-27.
- Heper, F. Ö. (2015). Kongre turizmi açısından İstanbul ilinin uluslararası rekabetçilik analizi, Yayınlanmamış doktora tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya.
- Isaac, R. K. & Eid, T. A. (2019). Tourists' destination image: An exploratory study of alternative tourism in Palestine. *Current Issues in Tourism*, 22(12), 1499-1522.
- İçöz, O. & Kozak, N. (1999). Turizm İşletmeciliği Dergisi'nin turizm literatürüne katkısı hakkında bir inceleme. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 10(2), 9-17.
- İnce, M., Gül, H. & Bozyiğit, S. (2017). Türkiye'de turizm pazarlaması konusunda yazılan lisansüstü tezlerin içerik analizi yöntemiyle incelenmesi: 1990-2016. *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 6(5), 113-130.
- Jovicic, D. (2016). Cultural tourism in the context of relations between mass and alternative tourism. *Current Issues in Tourism*, 19(6), 605-612
- Jubayeva, A. (2013). Uluslararası kongre turizminin Kazakistan'daki mevcut durumunun değerlendirilmesi, sorunları ve çözüm önerileri. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul,
- Karasu, T. (1985). *Kongre turizmi ve Türkiye*. Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayını.
- Keskin, A. & Cansız, H. (2010). Tourism, Turkey and economic development, *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 24(4), 23-46.
- Kozak A. M. & Bahçe, A. S. (2009). *Özel ilgi turizmi*. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Kozak, N. (2001). Türkiye'de turizm pazarlaması literatürünün gelişim süreci: 1972-1998 yılları arasında hazırlanmış lisansüstü tez çalışmaları üzerine biyo-bibliyografik bir inceleme. *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 12(1), 26-33.
- Lee, W. & Josiam, B. (2004). A framework for assessing national convention tourism competitiveness: an exploratory study, *Journal of International Business and Entrepreneurship Development*, 2(2), 105-112.
- Opperman, M. & Chon K. (1997). Convention participation decision-making process. *Annals of Tourism Research*, 24(1), 178-191
- Özel, Ç. H. & Kozak, N. (2012). Turizm pazarlaması alanının bibliyometrik profili (2000-2010) ve bir atıf analizi çalışması. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4), 715-733.
- Özen, Y. (1986). *Kongre turizmi ve kongre organizasyon tekniği*, Ankara: TÜRSAB Yayını.
- Palmer, L., A. Sese, A. & Montano, J. J. (2005). Tourism and statistics: Bibliometric study 1998-2002. *Annals of Tourism Research*, 32(1), 167-178.
- Pechlaner, H. Zeni, A. & Raich, F. (2007). Congress tourism and leisure tendencies with special focus on economic aspects, *Tourism Review*, 62(3), 32-38.
- Pendlebury, D. A. (2008). *White paper using bibliometrics in evaluating research, research department*, USA Philadelphia: Thomson Reuters.
- Polat Üzümcü, T. (2019). Turizm eğitimi alanına yönelik bibliyometrik bir çalışma. *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 3(4), 1433-1449.

- Prince, S. & Ioannides, D. (2017). Contextualizing the complexities of managing alternative tourism at the community-level: A case study of a nordic eco-village. *Tourism Management*, 60, 348-356.
- Sünnetçioğlu, A., Yalçınkaya, P., Olcay, M. & Mercan, Ş. O. (2017). Turizm alanında yazılmış olan gastronomiye ilişkin tezlerin bibliyometrik profili, *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 5(2), 345-354.
- Şahin, E., Akdağ, G., Çakıcı, C. & Onur, N. (2018). Gastronomi ve mutfak sanatları anabilim dallarında yayınlanan tezlerin bibliyometrik analizi. *Güncel Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2(Ek.1), 30-41.
- Şeyhanlıoğlu, H. Ö. & Kingır, S. (2021). Ağrı destinasyonunun alternatif turizm potansiyeline ilişkin yerel paydaşların bakış açısı, *MANAS Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(1), 619-634.
- Tavmergen, İ. P. & Aksakal, E. G. (2004). *Kongre ve toplantı yönetimi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Uluslan, Y. & Batman, O. (2010). Alternatif turizm çeşitlerinin Konya turizmine etkisi üzerine bir araştırma. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 23, 243-260
- Usta, Ö. (1993). *Turizm genel ve yapısal yaklaşım*. İstanbul: Altın Kitaplar Yayınevi.
- Weber, K. & Chon, K. (2002). *Convention tourism; International research and industry perspectives*. New York: The Haworth Hospitality Press.
- Yıldız, Z. & Kalağan, G. (2008). Alternatif turizm kavramı ve çevresel etkileri, *Yerel Siyaset Dergisi*, 35, 43-45.
- Zengin, B. Öztürk, E. & Salha, H. (2014). Amasya ilinin alternatif turizm potansiyelinin değerlendirilmesi, *Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Metinleri*, (6), 1-22.